

do vult subtrahit, put sibi placet et put
 accipienti videt provenire. Ergo ex gra
 tia sua dat affectum devotionis non pro me
 rito hominis quod si semper daret cum querit
 et non daret nisi quereretur, putaretur
 ideo dare tantum quantum merita require
 rent, et non secundum libertatem. ideo quod si
 diose querentibus negat ex iustitia et non
 querentibus quod dat ex gratia ut ad se
 trahat. Quarta ratio negat devotiois
 est, cum quod vehementius et studiosius
 querit, quod querenda est, quod quod ex im
 petuoso cordis conatu libertas mentis
 obstruitur, dum quasi per violentiam et ex
 tortione accelerat affectum devotiois ex
 mere, et si non iuxta desiderium cordis
 statim potest elicere gratiam quaesitam con
 tristatur, et amplius ex hoc indurat et
 quo impetuosius se cupit ad devotum
 cogere minus proficit et amplius arescit
 sic qui botros in torculari et olivas in
 pressulo subito et nimis vehementer comprimit,
 liquor magis turbidus et insipidus
 fluit quam si paulatim et moderatius con
 pressisset, quo enim liberior eo pinguior
 devotiois affectus. Ideo alio tempore sepius
 devotior, quod tunc spiritus sue libertati
 relictus sponte se elevat in sublime, vi
 olenta namque acceleratio provocat spiritum
 sicut in corpore morosa respiratio cor
 dis refrigerat est. Quinta ratio esse po
 test meritum maiore gratie et glorie, dum
 desiderium non adimpletum affligendo pur
 gar animum pro patientia desolatiois quod
 humilis sustinentia meritis quasi lima
 reddit animam clarior, et magis sus
 ceptibile splendoris divini et ampli
 oris gratie et glorie capacem, lux enim vul
 tus dei et fulgor claritatis eius omnibus et
 qualibus supfulget. Qui a vicio obscu
 rate liberior est et purior, magis capax
 est luminis et illuminatiois desuper in
 fluentis, sicut vitrum clarum vel metallum bene
 limatum et politum radios luminis ampli

us recipit et splendidus, quod ergo afflic
 tio lima est anime, que rubiginem vicio
 abradit ut detergo peccato quod sua ob
 scuritate radios divini fulgoris velut
 oculus ab anima excluderet, lucem gratie re
 cuperat. Purgat enim deus aliquem devo
 torum corda pro subtractio gratie et illius
 solationis, cuius carentia maxima est
 eis afflictio, ut sic purgati aptiores fi
 ant habundantioris gratie recipiendi
 in patriam et glorie in futuro, si in afflictio
 nem hanc quam patitur homo propter devo
 tionis defectum spiritalem, pro culpa meritum
 et negligentiam propria non retraxit.

Filius

Habita informatio de virtute ora
 tionis et quibusdam alijs, que videntur
 dant ad actum contemplationis, nunc de
 ipsa contemplatione cupio edoceri.

Capitulum VI Patet B

DE vita contemplativa

platina super qua informari des
 sideras, primo hoc scire debes quod du
 plex est vita activa scilicet et contemplativa
 De qua duplici vita. Bona in quadam
 omel. sic dicit Activa vita est studiosum
 cristi famulum insistere iustis laboribus
 et prius quidem seipsum ab hoc seculo in
 maculatum custodire mentem manum lig
 uam ac cetera corporis membra, ab omni
 inquinamento culpe rempamēis con
 tinere, ac divinis perpetuo subiugare
 iunctis. Deinde primis in necessitatibus
 succurrere esurienti cibum, potum sicien
 ti, argentum vestitum ministrando, ac ceteris
 se mancipando fraterne dilectionis
 obsequijs. Contemplativa autem vita
 est cum longo quiete boni actus exercitio
 edoctus divinitus orationis dulcedine instru
 ctus crebra lacrimarum punctio a se
 factus, cunctis mundi negotijs vacare
 et in sola dilectione mentis oculum intē
 dere didicerit, gaudiumque eterne beati
 tudinis.

S .iii.

tudinis quod in futuro suscepturus vita
 etiam in presenti cepit ardentem desiderans
 de gustare. et aliquando etiam quantum mor-
 talibus partibus est in excessu mentis sub-
 limiter elevari habet. **Ysidorus** etiam
 de hac duplici vita sic ait. Activa est
 que in operibus iustitie et proximi utilita-
 ter versatur. Contemplativa est. que vacans
 ab omni negotio in sola dilectione
 dei figitur. una in operatione bone pueri-
 fatiois. Altera in contemplativa immutabi-
 lis veritatis. Activa vita mundanis
 rebus bene utitur. Contemplativa vero mun-
 do renuncians soli deo vivere delectatur.
Ysidorus. Ubi considerandum quod ad
 vitam contemplativam desiderat descendere
 oportet quod prius in vita activa ex-
 erceat. quia merito ad virtutem contemplati-
 omnia sustollit. qui in activa vita utilis
 invenitur. **De** quo idem **Ysidorus** sic ait.
 Activa vita innocentia est bonorum operum
 Contemplativa speculatio supernorum
 illa enim communis multorum. ista vero paucorum
 Activa vita rebus mundanis bene utitur
 Contemplativa vero mundo renuncians
 soli deo vivere delectatur. **Qui** prius
 in activa vita proficit ad contemplationem
 bene ascendit. Merito enim in ista sus-
 tollit. qui in illa utilis invenitur. In ista
 enim prius per exercitium boni operis contra
 exhaurienda sunt vitia. ut illa iam pura
 mentis acie ad contemplandum deum quis
 que pertransseat. **Et** licet perversus statim
 ad perversionem aliam ad contemplationem con-
 scendere cupiat. tamen ratione cogitur prius
 in active vite operatione versari. **Ysi-**
idorus. **C** Et notandum putat dicit
beatus **gregorius**. quod sine contemplativa vita
 sunt intrare homines ad celestem patriam. que
 bona que possunt operari non negligunt
 sine activa autem vita intrare non possunt
 si negligunt operari bona que possunt.
Et tamen contemplativa vita maior est meri-
 to quam activa. quia activa in usus presentis tem-

poris laborat. Contemplativa vero sa-
 pore intimo iam venturam requiem degu-
 stat. **quod** contemplativa vita maior sit
 merito quam activa sacris evangelii ver-
 bis ostenditur. in quo mulieres diverse
 egisse memorantur. **Maria** quippe
 ba redemptoris nostri audiens ad pedes
 illius residebat. **Martba** autem corpora-
 libus ministerijs insistebat. **Cum** contra
 marie oculum **martba** quereretur audivit
Martba **martba** sollicita es et turba-
 ris erga plura. **Quid** enim per **mariam**
 que verbum domini refidens audiebat nisi con-
 templativa vita exprimitur. **Quid** per
martbam exterioribus obsequijs occupa-
 ta. nisi activa designat vita. **Sed** **mar-**
the cura non reprehenditur. **Mari** vero
 laudatur. quia magna sunt active vite
 merita. sed contemplative potiora. **Unde**
 nec auferri unquam **marie** potest. quia ac-
 tive vite opera cum corpore transiunt. **Contem-**
plative vero vite gaudia melius ex se
 nequalescunt. **Quod** bene et breviter **eze-**
chiel propheta exprimit cum volentia animalia
 contemplatus ait. Similitudo manus homi-
 num sub pennis cooperat. **Quid** enim
 per pennas animalium nisi contemplationes pos-
 sumus sentire sanctorum. quibus ad sum-
 ma transvolant et terrena deserentes
 sese in celestibus librant. quid per manus
 nisi operationes accipimus. **Quia** cum in
 proximorum amore se dilatant. bona que
 prevalent etiam corporaliter administrant.
Sed manus eorum sub pennis eorum sunt.
 quia actiois sue operum virtute contemplationis
 vincunt. **Ysidorus** **gregorius**. **Sed** et hoc no-
 tandum quod non omnibus vita activa nec
 etiam contemplativa eque expedit. quo-
 niam multi ita quietas mentes habent.
 qui si laboribus et occupationibus exterio-
 ribus implicentur in suis actionibus suc-
 cumbant. **Sic** e converso multi sunt ita
 inquieti ut si eos vacare contingeret gravi-
 us laborant. **Ergo** quietis cordibus vi-

ta contemplatiua expedit inquietis ho-
 mentibus pruenit vita actiua. De hoc
 dicit beatus gregorius in li. vi. mora. valde in-
 ter se diuerse sunt persequentes animarum. non
 nulli namque ita otiose mentis sunt. ut
 si eos labor occupatiois excipiat. in ip-
 sa opis inchoatione succumbant. Et sunt
 nonnulli ita inquiete mentis. ut si oc-
 cupatiois laboris non habuerint. graui-
 us laborant quod tanto deteriores cordis
 tumultus tolerant. quanto eis licentius
 ad cogitationes vacat. **U**n necesse est
 nec quieta mens ad exercitationem se-
 imoderari opis nec dilaret nec inqui-
 era ad studium contemplationis angustet. se-
 pe enim qui contemplari deum quiete pote-
 rant occupatioibus impressi ceciderunt. et
 sepe qui occupati bene humanis vitiis
 viuerent. gladio sue quietis extincti
 sunt. **h**ec gregorius **Filius**

Scire etiam velle quid est quod im-
 pedivit vitam contemplatiuam.

Capitulum VII Pater E

DE hoc scire de-
 bes. quod vitam contemplatiuam
 maxime impedit vita otiosa. qui enim
 ut ait quidam ad apicem diuine contem-
 plationis aspicit necesse est ut se ab om-
 nibus peccatis et vitiis debeat elongare.
 omnia terrena sub pedibus calcare. bonis
 operibus se exercitare. affectum suum sanctis
 desideriis inflammare. crebris suspiriis
 euagationis mentis ad deum reuocare. et
 ad hanc gratiam contemplationis spiritus aspira-
 re. et visitationem sancti spiritus vehementer
 desiderare. et in his omnibus quousque
 accipiat contentiose laborare. **h**ec ille.
Un homo deuotus contemplationi insistens
 sola celestia meditatur. sepa a terre-
 nis. a turba carnalium cogitationum elo-
 gatur. dulces carnis refugit affectus.
 vagos sensuum motus restringit. in do-

mino delectatur angelica dulcedine fru-
 tur. **E**t ergo quod diu sapore scelerum premi-
 tur. illam inestimabilem iocunditatem cele-
 stium nec desiderare nec gustare poterit
 in eternum. **O**portet namque secundum dictum casti-
 fiam omnes sensus velari. carnem macerari
 conscientiam turbari a quibus anima celestia vale-
 at meditari. ac dei dulcedine oblectari
 nec solum ab illicitis verum etiam a necessa-
 rijs nonnumquam cura carnis est postponen-
 da ut humanus affectus eo liberius ce-
 lestia possit contemplari. **U**n purus dicit beatus
Richardus de sancto victore. nonnumquam huma-
 nus affectus ad eternitatis desiderium
 perfecte inflammat. nonnumquam humanus intellectus
 ad eternorum contemplationem plene acui-
 tur. nisi carnis cura in rebus etiam licitis
 multumque necessarijs frequenter fortiter
 repellat. **h**ec richardus. **S** Beatus
 etiam bernardus. quedam enumerat que mundi-
 cia cordis efficere solent. ita dicens.
Ad verum lumen contemplandum que oculo-
 rum subleuari possunt. sunt hec seclarijs
 vite abscondito. carnalium afflictio. cordis
 pruritus. frequens pura delicti confessio
 lauacrum fletus. et cum foris amissa fue-
 rit omnis immundicia. sursum eos attollunt
 meditatio admirabilis dei. et caste ve-
 ritatis inspectio. oratio munda et valida
 iubilus laudis. et desiderium ardens in
 deum. **h**ec bernardus. **D**icit etiam hugo super iij.
 ca. angelice hierarchie. **O**portet inquit
 quod mens que deum vult contemplari pri-
 mum purgetur. postea illuminetur. et
 deinde perficiatur. quia nisi precede-
 ret purgatio non sequeretur illumina-
 tio. **E**t nisi esset illuminatio non veni-
 ret consummatio siue perfectio et tales
 magis appropinquant diuinitati. et quan-
 to magis appropinquant tanto verius
 contemplantur. **h**ec hugo. **E**t
 notandum quod ad actum contemplatio-
 nis multum valet iocunditas eterne deo